

Ondřej Trojan, *Niněra: nástroj hudební, historický a sociálně reflexivní* (Bakalářská práce, FHS UK, Praha 2023).

POSUDEK VEDOUCÍHO

Mgr. et Mgr. Petr Wohlmuth, Ph.D.

Ondřej Trojan se ve své bakalářské práci orientoval na koncepty post-positivistické orální historie ve smyslu zkoumání historické subjektivity Jana Klímy, hudebníka a také stavitele historických hudebních nástrojů včetně niněry. Od počátku textu se ukazuje, že takto postulovaný výzkumný problém představoval pro autora skutečně náročnou výzvu. Přestože autor sám není v oboru hry a stavby historických hudebních nástrojů žádným nováčkem a například hraje na *tagelharpu*, což v úvodu velmi dobře subjektivně reflektuje a rozebírá přitom svoji pozicionalitu, již během shromažďování odborné literatury zjistil, že se zabývá tématem, které v českém jazyce není téměř vůbec zpracované, což sebou nese množství problémů.

Co se týče teoretického ukotvení, tak to je v rozměru bakalářské práce vcelku standardní, i když vykazuje problém, přítomný v naprosté většině kvalifikačních textů na této úrovni: to jest, že práce se hlásí k určitým teoretickým konceptům a analyticko-interpretacním postupům, avšak v samotném výsledném textu je nasazuje méně, než je potřebné a spoléhá se spíše na narativně-popisný způsob tvorby (zejm. str. 19–20, koncepty intersubjektivní) a zdá se, že autor příliš nepřijal zásadu post-positivistické OH pracovat s obsahem pořízených rozhovorů spíše jako s reprezentacemi, indikujícími konkrétní obsahy a formy narátorovy historické subjektivity, ale nakládal s nimi – což je patrné v celém textu – spíše jako s referencemi a pokládal v mnoha případech narátora za zdroj prostých informací.

Klíčová interpretativní čtvrtá kapitola tak na mnoha místech, zejména na počátku, vykazuje „standardizovanou“ podobu delších citací z rozhovorů, po kterých následuje jejich shrnutí nebo mírně parafrázovaná rekapitulace, což je bezesporu nežádoucí praxe. Na stranách 26 a 27 je to již evidentní. Jen pomalu se do textu vkrádá vlastní interpretace, například snaha rámovat životní příběh Jana Klímy pojmem „*eskapická praxe*“ (28). Autor se snaží vytvářet pojmy pro konkrétní obsahy a formy narátorovy historické subjektivity: například „*autentická tvorba*“, nebo „*motiv romantiky*“, „*motiv odporu*“, nebo významový rozpor mezi snahou o autentickou interpretační praxi staré hudby a na druhé straně její „*bigbeatizací*“ tak, aby byla atraktivní i pro většinového posluchače. Zde si myslím, že autor narazil na velmi podstatný rys historické subjektivity Jana Klímy a mohl se mu věnovat podrobněji, zvláště v souvislosti s další důležitou interpretací, a to je převahy „*emoční hodnoty hudby*“ nad její autentickou interpretací.

Co se týče interpretace, text se postupně pomalu „dostává do otáček“ a snaží se artikulovat nejrůznější způsoby, jakými se „zvláštnost“ niněry ve smyslu historicko-muzikologickém váže na „zvláštnost“ historické subjektivity Jana Klímy. Relevantní jistě jsou autorovy úvahy v páté kapitole „Je Jan Klíma ´barokář´?“, ve smys-

lu pojmů a interpretace monografie Přemysla Vacka *Barokáři*. Zde se pokouší o komparaci historické subjektivity svého narátora se subjektivitami, interpretovanými ve Vackově textu – který dnes již může sloužit jako autoritativní úvod, jako svého druhu pověstná brána do celé problematiky. Dospívá k názoru, že navzdory řadě znaků Jan Klíma není „barokář“, neboť ústředním rysem jeho subjektivního vnímání hudební praxe není „autenticita“, ale „romantika“ ve smyslu aktualizace aranžmá středověké hudby pro účely zvýšení její atraktivity pro moderní publikum.

Navzdory mnoha stylistickým i interpretačním klopýtnutím se tak autorovi podařilo – a to v českém kontextu není zanedbatelné – částečně dostát základním postulátům post-positivistické orální historie a dospět k přemýšlení a psaní problémově-analytickému – i když zde prezentovanému spíše v jeho počáteční fázi: což je ovšem v rozměru bakalářské práce očekávatelné.

Co se týče formální stránky práce, tak textu by jistě prospěla pečlivější jazyková redakce a korektura, neboť se v něm nachází řada překlepů a drobných typografických chyb. Na celé práci je evidentní, jak značné úsilí si od autora vyžádala a že se na její podobě podepsal – jak znovu bývá bohužel zvykem u mnoha bakalářských prací na FHS UK – časový stres, plynoucí z mimořádně náročného závěru studia, kdy studující musí v krátkém rozměru letního semestru reálně plnit značné penzum náročných povinností včetně několika státních závěrečných zkoušek.

...

Práce Ondřeje Trojana je v řadě rovin inovativní. Stanovila si vysoké cíle, jejichž naplnění však způsobilo autorovi řadu obtíží. Z tohoto a dalších výše zmíněných důvodů **doporučuji tuto práci k obhajobě a navrhuji její hodnocení stupněm velmi dobře (2).**

V Praze, 3. září 2023

Mgr. et Mgr. Petr Wohlmuth, Ph.D.